

PROF. DR. FÓRIZS SÁNDOR:
NÉGY ORSZÁG RENDŐRTISZT KÉPZÉSÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Publikációmban négy ország főiskolai szintű rendőrtiszt képzését kívánom elemezni, összehasonlítani. Ezen intézmények helyzetének, tantervének bemutatásával szeretném megvilágítani a speciális rendészeti felkészítés tendenciáit. A tananyagszerkezet szemléltetésén keresztül bizonyítom, hogy mára a rendőrséggel és az ahhoz kapcsolódó tisztképzéssel szemben támasztott követelmények jelentős mértékben nemzetközivé váltak, az európai uniós egységesülés, valamint a polgári felsőoktatás vonzásai- hatásai a főiskolai szintű rendvédelmi felsőoktatást ezekben az uniós országokban, tartalmában és szervezeti formáiban messze eltérítették minden korábbi militáns vonástól.

A négy tanintézet tevékenységének vizsgálatát 2011. decemberben lezártam, így nem érintem a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létrehozásával a korábbi Rendőrtiszti Főiskolán bekövetkezett változásokat.

Tekintettel arra, hogy a kiképzés, a felkészítés a jövőnek szól, „állít elő” munkatársakat, azt is nyugodtan kijelenthetjük, a ma és holnap rendvédelmi erőit a demilitarizáltság, polgári jelleg jellemzi, illetve fogja jellemezni, ezt az oktatási programok belső tartalma egyértelműen tanúsítja. Amint a németek mondják, „polgárbarát rendőrség vagyunk”, vagy egy másik megfogalmazásban „a rendőr egyenruhás állampolgár”. A rendőrtől fellépésében és munkamódszerében távol áll minden katonai jelleg, ne tévesszen meg minket az egyenruha viselése. Egyébként az állomány meghatározó része polgári ruhás munkakörben dolgozik. A képzés filozófiája rendvédelmi területen messze eltávolodott a katonai felkészítés elvárásaitól, elveitől. Ez még a készenléti rendőrség kötelekeire is vonatkozik, még ha esetleg létezik néhány formai hasonlóság, egyenruhák, vagy az ilyen szervezetekre jellemző komolyabb felszerelés és technika. Akikkel szemben fellépnek, azok a saját állam polgárai, nem a katonai szempontok alapján ellenségnek besorolt valakik. Ezért az esetükben, velük szemben alkalmazott módszerek is rendvédelmi és nem militáns jellegűek.

Talán mindannyiunk előtt közismert tény, az Európai Unió a rendőrség, a rendvédelem kérdéskörét eredetileg az egyes tagországok belső ügyének tekintette. Ehhez kapcsolódóan az

erre a területre vonatkozó jogszabályok az úgynevezett harmadik pillérbe kerültek, vagyis ki-ki maga szabályozta, az egyes államok önállóak voltak. Az élet igen rövid időn belül bebizonyította, ha egyszer a közös gazdaság belendül, hamarosan minden irányból új kérdések merülnek fel és azokat csak együttesen lehet megválaszolni. Egymást követték a rendvédelmi jellegű egyezmények, szabályzások, melyek a második pillérbe kerültek, azaz valamennyi tagállam rendőrségére, rendvédelmi szerveire kötelezőek. Az új előírások a tanintézetek részére új típusú tananyagot, a rendőrségnek új munkaformákat és feladatokat jelentenek. Néhány fontosabb ezek közül:

- a Schengeni Egyezmény,
- a Schengeni Végrehajtási Egyezmény,
- a Dublini Menekültügyi Egyezmény, 1997- től hatályban,
- a Schengeni Információs Rendszer, SIS,
- a közös uniós vízumszabályozások,
- az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról szóló 2725/2000/EK rendelet,
- Eurojust információs rendszer, 2002,
- az államhatáron átnyúló üldözés megjelenése a gyakorlati munkában, az ezt lehetővé tevő kétoldalú nemzetközi szerződések,
- az európai elfogató parancs szabályozásának hatályba lépése,
- nemzetközi jogsegély szolgáltatás,
- Európai Rendőrségi Hivatal, (EUROPOL),
- Európai Rendőr Akadémia, (CEPOL),

A Bel- és Igazságügyi Miniszterek Tanácsa folyamatosan tárgyalja a felmerülő kérdéseket, tesz javaslatokat a szabályzásra, egymást követően jelennek meg a rendvédelmi vonatkozású EK rendeletek, irányelvek. Már a rendőrség egyenruhájának színére /kékre/ is született ajánlás az egész uniós területre. A német rendőrségek is elkezdtek lecserélni a régi zöld-sárga

öltözetet. Az irdatlan mennyiségű közösségi jogszabály magában kiszélesítette az oktató tananyagot. Egyéb tényezők szintén közvetlen hatással vannak a rendvédelmi napi munkára. Előtérbe került az egyén, az állampolgár személyes jogainak jóval hatékonyabb biztosítása. Az európai állampolgár szabad utazása és tartózkodása lényegében szinte a magyar állampolgárhoz hasonló jogokat eredeztet. Kényesen szükséges ügyelni a velük szemben folytatott eljárások jogszerű voltára. Felértékelődött az idegen nyelv tudása, kimondottan az angolé. Gyakoribb lett a külszolgálat az ENSZ vagy az EU égisze alatt, a fiatalok szakmai és anyagi okokból tömegesen pályáznak ezekre a lehetőségekre. Időközönként menekülthullámok érik el Európát, kezelésük, a személyek befogadása vagy visszairányítása, nagytávolságú toloncolások, befogadó állomások működtetése korábban nem okozott súlyos problémát, mára egy pillanat alatt azzá válhat. Az internetes bűnözés, az államhatárokon átnyúló gazdasági bűnözés, kábítószer csempészet, emberkereskedelem, mind feldolgozandó témák az iskolák részére.

A felsőfokú rendvédelmi felkészítés belső tartalmára továbbá meghatározó az elmúlt húsz év technikai fejlődése, mely új ismereteket és eljárásokat, szakmai fogásokat hozott a napi munkába és oktatásba. Ilyenek a DNS-sel történő bizonyítási eljárás, számítástechnikai adatbázisok létrehozása és ezekből történő keresés, bűnügyi profilok készítése, stb. Mindezek a kriminalisztika és az informatika tantárgyak jelentőségét növelték.

A legtöbb nyugat-európai országban lezajlott vagy folyamatban van az önálló rendészettudomány elismerése, s annak alapjain egyetemi szakok alapítása, a PhD képzés megindítása. Ezzel kialakul a háromszintű rendőri felsőoktatás, (BA, MA, PhD).

Az elmúlt húsz év jelentős szervezeti átalakításokat hozott sok környékbeli államban melyek során félkatonai jellegű rendvédelmi szervezetek szűntek meg, a rendőrségek közelebb kerültek a polgári közigazgatáshoz. Eltűnt a cseh, a magyar határőrség; beolvadt a rendőrségbe az osztrák csendőrség; Szövetségi Határvédelemből Szövetségi Rendőrség lett Németországban; megszűnt a Bajor Határrendőrség; átalakult a szlovák határőrség.

Az általam vizsgált négy intézmény, főiskola a következő:

- Rendőrtiszt Főiskola, Budapest;
- A Szlovák Rendőr Testületi Akadémia, Pozsony;

- A Cseh Köztársaság Rendőr Akadémiája, Prága;
- A Berlieni Gazdasági és Jogi Főiskola.

Egyes esetekben utalok Hamburg és Brandenburg Tartományok rendőrtiszt képzésére is. Az előző négy főiskola nappali tagozatos akkreditált bachelor rendőr tisztképzést folytat ahol a felkészítés célja a megfeleltetés, alkalmassá tétel az első tiszti beosztásban történő munkára. Ebből következően relatíve egyszerű a viszonyok összehasonlítása, a közös pontok, illetve az eltérések feltárása. Szerettem volna kutató munkámba bevonnai az osztrák rendőrtiszt felkészítést végző Wiener Neustadt-i Szakfőiskolát, ahol polgári felsőoktatási intézményben lényegében egy rendvédelmi tanszék működik. Munkájuk két fontos vonatkozásban eltér az előző iskoláktól, csak levelező felkészítést folytatnak, és csak gyakorlott tiszthelyettes állományt iskoláznak be. Ezek a tényezők jelentősen megnehezítik az összehasonlítást. Vizsgálódásom alapját az egyes tantervek illetve tanulmányi szabályzatok, helyi tájékoztató kiadványok képezték, melyeket a felhasznált irodalom jegyzékében megjelöltem. Fontos információkat szereztem a személyes látogatások során. Az oktatási programok összehasonlító elemzése mellett lényegesnek tekintem az általános működési feltételek értékelését.

Az általános működési feltételek:

1/ A berlini iskolát a „Képzési, oktatási és tudományos” minisztérium tartja fenn, azaz polgári tanintézet, melyen belül egy rendvédelmi fakultás működik „Rendőrség és biztonsági management” megnevezéssel. A belügyminisztérium a hallgatók után fejpénzt fizet a felkészítésért. A másik három iskola közvetlenül belügyminiszteri alárendeltségben, a minisztérium költségvetésén belül található. Az adott országok rendőrségeivel kiérlelt sokoldalú kapcsolatokkal rendelkeznek, de mindenhol a minisztériumi szervek azok, amelyek a szakmai elvárásokat közvetítik és a megvalósulást kontrolálják.

2/ Fontos a hallgatók jogállásának értékelése. Berlin kivételével mindenhol polgári, az ország egyéb főiskolai hallgatóinak megfelelő jogviszonyban találhatók a tanulmányokat folytatók. A polgári hallgató nem rendőr, intézkedést nem foganatosíthat, egyenruhát nem visel. Kötelezettségei, büntethetősége az átlag állampolgárnak felel meg. Budapesten a hallgatók

formaruhát viselnek, a másik két intézményben civilben folyik a képzés. Általában a tanulmányok befejezését követően kerülnek hivatásos állományba. Pozsonyban a második tanévet követően a legjobb eredményt elérték korlátozott számban kérhetik felvételüket a hivatásosok sorába. A hallgatók diákszálláson laknak, jelentősebb kötöttségek és szigorú napirend nélkül. Szabad mozgásuk kiterjed a teljes oktatásmentes délutánra, valamint az éjszakára. Nagyvonalú szabályozás jellemzi az óralátogatási kötelezettséget, Prágában nem is előírás. Az általános napirendből jobbra hiányoznak a katonai képzési intézményekre jellemző összetartási-ellenőrzési munkaformák, alaki képzések (egyedül a magyarnál található), a kötelékgyakorlatok. Berlinben a hallgatók a tanulmányok megkezdésekor hivatásos állományba kerülnek a nálunk nem létező „visszahívható tisztviselő” megnevezéssel, (kb. próbaidős). Ez a kategória lényegében egész Németországban megtalálható és a rendvédelmi képzést végző intézmények hallgatóinál is alkalmazzák. Tanulmányaik ideje alatt az érintettek részben egyenruhát viselnek és korlátozott rendőri feladatokat oldhatnak meg. Természetesen anyagi elismertségük is ennek megfelelő, havi ezer euró ösztöndíj. Ez az iskola nem tart fenn diákszallót, hallgatói a városban önállóan bérelnék lakást. Erre egyébként a többi iskolánál is lehetőség van, a bentlakás nem kötelező, csak esetleg anyagilag kifizetődőbb. Németországban viszont „polgár közeli rendőrség” címszóval egyes tartományok, így Berlin is, nem támogatja a rendőr növendékek egységes, szervezett elhelyezését, mondván, éljenek a lakosság között, tegyenek szert ezáltal is polgárbarát tapasztalatokra. Magyarországon a hallgatókkal a rendőrség a tanulmányok kezdetekor szerződést köt, melyben vállalja, hogy a hallgatót a főiskola eredményes befejezését követően valamilyen munkakörben, hivatásos vagy közalkalmazotti, köztisztviselői státuszban, foglalkoztatni fogja. Prágában és Pozsonyban ilyen biztosíték nincs, mindenki a végzőskor tudja meg, rendőr lesz-e, vagy a szabad munkaerő piacon kell a helyét megtalálnia.

3/ Mind a négy intézmény akkreditált „Bologna típusú” bachelor képzést folytat, Berlinben még kifutó régi főiskolai képzéssel. A csatlakozás a bolognai rendszerhez a polgári felsőoktatás egyes szervezeti elemeit és követelményeit hozta be a korábban zártabb intézmények falai közé. Az országos felsőoktatásért felelős civil minisztériumok belépést nyertek a rendvédelmi képzési rendszerekbe, szervezeteik részt vesznek a minősítési eljárásokban, engedélyezési folyamatokban. Az oktatókkal szemben most már az adott állam felsőoktatási követelményei érvényesek, egyetemi végzettség, tudományos fokozatok,

habilitáció, stb. jelent meg az elvárások között. Módosultak a régi típusú szakmai felkészítés személyi feltételei, nem elegendő jó szakembernek lenni ahhoz, hogy valaki főállású oktató legyen. Ezzel kapcsolatban ne tévesszen meg senkit a két iskola, Pozsony és Prága által használt „akadémia” név, kifejezés. Mindkét intézmény egyetemi státuszú, master és doktori képzéssel. Németországban több tanintézet az akadémia kifejezéssel jelöli, hogy nincs a bolognai rendszerben akkreditálva.

A bolognai rendszer bevezetésével egy időben mind a négy tanintézet belépett az Európai Kreditátviteli Rendszerbe, (European Credit Transfer System, ECTS), és az általuk művelt tananyagot átszámították a kötelező 180 kreditpontra, csatlakozva az Európai Felsőoktatási Térséghez. Valamilyen mértékben igyekeztek megfelelni az újonnan jelentkezett tantárgy és képzési szerkezeteknek, a kötelező- kötelezően és szabadon választható blokkok kialakításának. Ezen a téren véleményem szerint a prágai megoldás jutott el a legrugalmasabb megoldás kialakításához ahol 175 kreditpont megszerzéséhez (5 pont a szakdolgozat), összesen 75 tantárgy 361 kreditjéből a hallgató részben maga alakítja ki a saját felkészülési rendszerét, természetesen a Tanulmányi Osztállyal konzultálva. Mindenképpen figyelemre méltó, összesen csak 12 kötelező, megkerülhetetlen tantárgy van, melyek 101-103 kreditpontot biztosítanak a tanulmányok során. Ezek teljesítése mellett 63 tantárgyból válogathat a résztvevő a további 72 kreditpontért. Az is fontos kérdés, a cseh iskola mely tantárgyakat tette kötelezővé, megkerülhetlenné.

Kötelező tárgyak, 101-103 kredit, 12 tantárgy:

- Idegen nyelv, 10 kr.,
- Kriminálisztika, 12 kr.,
- Kriminológia, 9-11 kr.,
- Vezetéstudomány, 6 kr.,
- Politológia, 4 kr.,
- Pszichológia, 11 kr.,
- Szociológia, 4 kr.,
- Közigazgatási jog, 11 kr.,
- Állam és jogelmélet, 11 kr.,
- Büntetőjog, 11 kr.,
- Polgári jog alapjai, 6 kr.,

- Gazdasági jog alapjai, 6 kr.

4/ Új kihívásként jelentkezett az Európai Unió által beindított „Erasmus” képzési/ pályázati rendszer mely uniós költségvetésből hallgatók külföldi tanulmányait és szakmai gyakorlatát, valamint oktatók külföldi hospitációját finanszírozza. A három- négy hónapos távolléttel járó tanulmányutak megvalósítása, lehetővé tétele érdekében az iskolák engedélyező jelleggel rugalmasan átalakították tanulmányi követelményeiket. A civil felsőoktatásból olyan megoldásokat vettek át mint vizsgahalasztás, vizsgák csúsztatása, külföldön szerzett kreditpontok elismerése, külföldi hallgatók fogadása, angol nyelvű szakmai oktatás felkínálása, szorgalmi időszak későbbi elkezdése vagy korábbi lezárása, stb. Mind a négy iskola tagja az Erasmus rendszernek és a jelentkezőket angol, német francia nyelvterületre küldik. A lehetőségeket a legnagyobb hallgatói számban, kb. 30 fő/év talán a Rendőrtiszti Főiskola használta ki.

5/ A rendvédelmi felkészítésben bekövetkezett fontos változásnak tekintem a nők fokozott megjelenését a rendvédelem és az ehhez kapcsolódó felkészítés területén. A megkerülhetetlen női egyenjogúság szellemében számuk fokozatosan emelkedett a jelentkezők és a tanintézetekben végzők sorában. A németországi helyzet még szembetűnőbb ezen a téren, amennyiben ők ebben a folyamatban előrébb állnak. Személyzeti döntés- felvételi, előresorolás, stb. – csak bizottságilag lehet meghozni, mely grémiumnak egyik tagja, ha a mérlegelés hölgygel kapcsolatos, a női egyenjogúsági megbízott, a szervezet egyik női munkatársa. Ma a négy tanintézetben a női hallgatók aránya átlagosan 30% körül mozog, akik nem csak az igazgatásrendészet, de valamennyi szolgálati ág iránt érdeklődnek. Berlinben a 182 rendőr hallgatóból 42 hölgy, 23%. Ha a polgári biztonsgági képzést is együtt vizsgáljuk a kar 625 hallgatójából 438 hölgy, 70%. Brandenburg Tartomány rendőrtiszti főiskolájára 2006-2010 között felvett hallgatók esetében a hölgyek aránya évente 34%,25%, 37%, 31%, 21% volt, (1.,2.,3. sz. mellékletek).

A tantárgyszerkezetek elemzése:

A tantárgyszerkezetek értékelését azért tekinthetjük fontosnak mert ezen keresztül megítélhetjük milyen jellegű munkára készítik fel a hallgatókat, körülbelül milyen típusú az a

szervezet ahol dolgozni fognak. A tantervek/ képzési programok talán némileg önhatalmúan három fő csoportra bontják a tantárgyakat, úgymint jogtudományi, általános ismereti és szakmai. A főiskolai szintű képzés és a művelt állampolgárral szemben támasztott elvárás természetesen nem nélkülözheti az általános ismereti tudásanyagok feldolgozását, rendvédelmi jellegű megközelítéssel. A vezetélméleti és testnevelési (fizikai, önvédelmi) ismereteket, kiképzést a szakmai felkészítés rubrikájába számoltam, (4. sz. melléklet). Ez a besorolás jellemző az általam megismert intézményekre.

A rendvédelmi felsőoktatási képzés egyik alapvető tantárgycsoportját a jogtudományi tantárgyak képezik. Nyugat- Európában ezek belső tartalmában is jelentős közeledés figyelhető meg, amennyiben az európai uniós jogszabályok feldolgozása tipikus és belső tartalmukban hasonló, illetve azonos. Az idegenrendészeti jog, a menekültügy, az uniós vámszabályok, a rendőrség nemzetközi együttműködésének jogi alapjai, a nemzetközi jogi ismeretek nagymértékben megegyeznek. A hazai belső jogban is az egyes államok között sok a hasonló vonás, azonos elméleti megközelítés. A Rendőrtiszti Főiskolán a jogtudományi tantárgyak aránya 20,78%, összesen 532 tanóra. Kreditértékre számolva a hét jogi tantárgy összesen 49 kreditet a kötelező 180 kreditpont 27%-át teszi ki. Hadijogi témák lényegében nem szerepelnek az oktatásban.

A prágai rendőr akadémián két tantárgycsoportba besorolva található a jogtudományi tárgyak zöme és ezekből minimum 52 kreditpont megszerzése a kötelező, ez 29%-a az előírtaknak. Szabadon választásos alapon a hallgatók még további 6 kreditpontot szerezhettek három másik jogi tárgy felvételével.

Szlovákiában az össz óraszám a hat szemeszter alatt 2152 tanóra, a jogtudományi tantárgyak óraszámja 776, 36%.

Berlinben rendkívül magas az össz óraszám, melyet a szorgalmi időszakon kívül tartott 24 hét szakmai gyakorlat emel meg. Ezzel együtt az óraszám 3336 melyből 558 tanóra a jogtudományi tantárgy, 17%, és ezekre 29,5 kredit kapható, az össz pont 16%-a.

Berlin az egyetlen a négy iskola közül ahol az ismeretanyag feldolgozása modulrendszerben történik, az óra és creditszámok nem tantárgyakra, hanem modulokra vannak kiszámolva, ez

természetesen részben nehezíti az összehasonlítást. A vizsgáztatás/ számonkérés is az egyes modulok befejezésekor történik, esetenként egy időben több tantárgy anyagából, melyek az adott tanulmányi egység részeit képezték. Így viszont nincs vizsgaidőszak, több hetet megtakarítanak a másik három intézményhez képest, (5., 6., 7. sz. mellékletek).

A szakmai ismereteket képező tantárgyak a tanintézetekben azonosak, esetleg apró névmódosítással különböznek. Lényegében rendvédelmi jellegű tárgyakról van szó, mint kriminológia, kriminalisztika, bűnügyi ismeretek, vezetéselmélet, fizikai és önvédelmi felkészítés.

Magyarország szakirányokra bontja a rendőri felkészítést. Így nálunk létezik bűnügyi nyomozó, gazdaságvédelmi nyomozó, határrendészeti, igazgatásrendészeti, közlekedésrendészeti, közrendvédelmi szakirány. Budapesten a legszélesebb a skála. Berlinben bűnügyi és közrendvédelmi, Pozsonyban bűnügyi, vizsgálati, közrendvédelmi, határ és idegenrendészeti szakirányok, (specializációk) működnek. A hamburgi rendőrtiszti főiskolán található kimondottan vízirendőrségi szakirány. Alapítását minden bizonnyal a hamburgi tengeri kikötő, Európa harmadik legnagyobb ilyen jellegű létesítménye, az óriási konténeres terminál és a nagy tengerjáró hajókat is fogadó elbai vízi út ellenőrzése indokolja. Önálló gazdaságvédelmi, igazgatásrendészeti és közlekedésrendészeti szakirány egyedül Magyarországon található a négy iskola közül.

A szakok/szakirányok/specializációk mindenütt közös és eltérő tananyagrészekkel rendelkeznek, elválasztásuk iskolánként eltérő. Nálunk Budapesten ez relatíve gyorsan, már az első szemeszterben megtörténik.

Pozsonyban jelentősen eltér a hazai megoldástól, hogy a szakirányok tananyaga az első három félévben szinte megegyezik, a csekély eltérést hét választható tantárgy, három kötelező közülük, együttesen 72 tanórája adja az addigi 828 kontaktórából. A negyedik szemeszter 324 órájából 72 kötelezően és 24 szabadon választható. Az ötödik szemeszterrel bontakoznak ki a specializációk és szakirányok, összesen 216 órában a tanulmányok végéig, melyből 144 óra a kötelezően és 72 óra a szabadon választható.

Berlinben a modulok segítségével választják el a szakirányokat amennyiben vannak közös blokkok és a bűnügynek három, a közbiztonságnak négy saját modulja van, illetve eltérő a szakmai gyakorlatok rendszere.

Törekvés látható a képzési programokon belül a rendőrségi szolgálati ágak ismeretanyagának leképezésére. A készenléti rendőrségi tevékenységek, a csapatvezetés, kötetlékek irányítása témakör önálló modulban markánsan Berlinben jelenik meg.

A **sport/ önvédelem** mindenütt szerepel a tematikákban, tipikus a heti 2 tanóra, mely meglehetősen kevésnek tűnik, de valószínűleg ennyi fér az oktatási programokba. A rendőri jellegű önvédelem a konfliktus megelőzésére irányul, lefogást, elvezetést alkalmaz. Kerüli a sérülés okozását, eszköze a rendőrbot. Teljesen hiányzik a katonai küzdősportokra jellemző kés használata, valamint lőfegyver ütésre alkalmazása, a konfliktus támadó jellegű kezdeményezése, a megsebesítésre törekvés. Egyes iskolákon úszás és vízből mentés oktatás is folyik, itt követelmény az erre vonatkozó tanúsítvány megszerzése. A hallgatók körében mindenütt népszerűek a különböző küzdősportok és közelharc fajták fakultatív sportkörökben történő oktatása, nem a tananyag részeként. Fontosak a különböző sportszakosztályok, egészen különlegesek is találhatóak (hegymászás), valamint lövész szakosztály/ klub, mely kiegészíti az általában szerény fegyverhasználati felkészítést.

Lőfegyverismeretet és lövészetet természetesen a rendőrségi igényeknek megfelelően oktatnak, a rendszeresített eszközökkel folytatnak. Esetenként csak pisztoly szerepel a kiképzésben. Valószínűleg Budapest dolgozik a legszélesebb skálán ahol gépkarabély használatot, tájékoztató jelleggel vadászpuskát is bemutatnak. A rendvédelmi jellegre jellemzően kis távolságból (6-8 méter), speciális körülmények közötti (utca, nyilvános hely, stb.), önvédelmi célú fegyverhasználati gyakorlás folyik egyre inkább számítógépes vezérlésű belső lőtereken. A lőfegyverhasználat filozófiája homlokegyenest eltér a katonaság nagyobb távolságra irányuló, a menekülő személyt sem kímélő megoldásaitól.

A **gépjárművezetésnél** alapelvárás valamennyi országban a „B” kategóriás vezetői engedély megléte. Nem törekednek, mint a honvédség, a „C” típusú jogosítvány meglétére, nincs szükség és alkalom nehézgépek vezetésére. A speciális rendőrségi felkészítés, bonyolult

forgalomban közlekedés, gépjárművek üldözéséhez szükséges ismeretek megszerzése, költségessége és jelentős eszközigénye miatt egyik tanintézet programjában sem szerepel, egyedül a brandenburgi iskolában végzik, valószínűleg azért mert ott van a tiszthelyettesek hasonló jellegű felkészítése.

Nagyon jelentős ingadozás tapasztalható a **szakmai gyakorlat** terén. A tanulmányok alatt a rendőrség egyes szervezeti egységeinél eltöltött idő széles skálán mozog. Prágában elméletileg nincs szakmai gyakorlat a három év alatt. Szerveznek látogatásokat, tanulmányi utakat. Vannak tantárgyakhoz kapcsolódó alkalmazói foglalkozások, pl. egy hét kriminalisztikai gyakorlat, összekovácsolási foglalkozások. A magyarázat esetleg abban rejlik, a prágai akadémia az egyetlen ahol a végzés után a hallgatókat a rendőrség, már hadnagyként egy év rendőri felkészítésben részesíti a rendészeti szakközépiskolában. Vagyis az iskolának nem kötelessége a hat szemeszter alatt teljesen kvalifikált tiszteket kibocsátani, azokra még a rendőrség „rádolgozik”. A pótlólagos felkészítés 9 hónap elméleti és 3 hónap gyakorlati időt jelent. Ennek megfelelően ők a főiskolai tanterveiket inkább elméleti jellegű, átfogóbb stílusban tervezhetik. Magyarországon a szakmai gyakorlat mintegy 400 órában a rendőri munka több színjét (járőr, nyomozó, kapitányság), bemutatja.

Berlinben a program a 16-os modulban tanulmányi gyakorlat címén 42 hetet ír elő 57,5 kreditpont értékben. Ennyire hosszú időt csak úgy tudnak teljesíteni, a képzési rendszerbe beépíteni, hogy az ötödik szemeszterben a hallgatók nincsenek az iskolában, ez 18 hét, a többi 24 hetet pedig elosztják az egyéb félévek között és a szorgalmi időszak után, (nincs vizsgaidőszak), kezdik a gyakorlatot. Ha viszont ennek a 42 hétnek a tartalmába belenézünk, láthatjuk, itt nem a klasszikus magyar értelemben vett főiskolai szakmai gyakorlatról van szó. Keverednek oktatási/ kiképzési tevékenységek és rendőr kirendeltségen eltöltött idők. A vélhető ok, polgári tanintézetben helyezkedik el a rendőrképzés, amit infrastruktúrában a civil iskola nem tud biztosítani, azt „kint” a rendőrségnél, kirendeltségeken, a készenléti rendőrség alegységeinél, illetve egy tiszthelyettes iskolán oldják meg. Ennek megfelelően a szakmai gyakorlatot az alábbiak szerint építik fel:

- Bevetési tréning, 7 hét, elosztva a hat szemeszterre, benne lövészet; 68X90 perces sportfoglalkozás, félévente 17 az 1-4 szemeszterekben; fegyverismeret, járőrszolgálati tananyag.

- Információs és kommunikációs technikák, 2 hét.
- Magatartás tréning, 2 hét.
- Bevetési és vezetési tanfolyam, 6 hét, kötelékvezetés, tevékenység szervezése.
- Kirendeltségi gyakorlat, 21 hét, három szemeszterre elosztva.
- Választható gyakorlat, 3 hét külföldön vagy az ország bármely részén tetszőleges állami vagy civil rendvédelmi szervezetnél.

A szakmai tantárgyak külön kiemelkedő csoportját képezi a **kriminológia és kriminalisztika**. Az utóbbinak jelentős labor, technikai és anyagigénye van. Alapozzák az általános és kiemelten a bűnügyi területű felkészítést. Különösen kedvező helyzetben van Pozsony ahol a bűnügyi-technikai intézet közvetlenül az iskola mellett található, de a többi főiskola is fővárosban van és így támaszkodhatnak az ide koncentrálódott rendőrségi- igazságügyi külső létesítményekre.

Az általános ismereti tantárgyak közül a **nyelvképzést** kívánom kiemelni. Valamilyen szinten mindegyik iskola foglalkozik idegen nyelvvvel. Németország van a legkedvezőbb helyzetben mint nagy létszámú nemzet, (82 millió), tipikusan csak angol nyelvre készítik fel a hallgatóikat. Mivel az angol a nemzetközi rendőri együttműködés és tevékenység nyelve, ez elegendőnek bizonyul. Németországban a középiskolákban az angol a kötelező első idegen nyelv, a főiskolára érkező hallgatók megbízható alapokkal indulnak a felkészítésben, melyben a tipikus rendőrségi szituációk feldolgozására fordítják a hangsúlyt. Elvárás a B1 európai nyelvvizsga, amit az érintettek többsége már hoz magával a középiskolából. A másik három főiskola több nyelvet is oktat- angol, német, orosz, francia- és egy államilag elismert nyelvvizsgát vár el a végzés idejére. A nyelvi tanulmányokat kreditpontokkal is elismerik, Budapest 9, Prága 10, Pozsony 7+6 (szabadon választott).

Következtetések a négy tanintézet helyzetéből:

- Az általam megismert rendvédelmi iskolák bachelor képzésének tananyagaiból és az iskolák működési filozófiájából, tevékenységükből hiányzik bármilyen militáns jelleg. Egy a polgári felsőoktatási tanintézetek irányába nyitó folyamat zajlik a legtöbb országban.

- Az európai uniós egységesülési trend kihat az unió rendőrségeire és ezen keresztül a rendőri oktatásra. Ez nem csak a jogtudományi, hanem a szakmai területeket, tananyagokat is érinti.
- A „Bologna folyamatba” történt bekerüléssel az iskolák működési körülményei közelítenek a polgári felsőoktatási intézetekhez. Az Európai Felsőoktatási Térséghez tartozás potenciális lehetőségeket biztosít a rendőr hallgatók nagyobb mértékű időszakos külföldi képzésére, nem utolsósorban annak anyagi fedezete biztosítására.
- A főiskolai szintű BA alapfelkészítés mellett megjelent az önálló rendvédelmi master, (egyetemi), diploma iránti igény, ezzel is kiszolgálva a rendőrségek vezetői szükségletét. Mind a négy országban létezik akkreditált rendvédelmi egyetemi szak, a négy iskola közül Budapesten, Pozsonyban, Prágában. Németországban Münsterben a Német Rendőrség Főiskoláján található Európa talán legjobban szervezett és finanszírozott, rendvédelmi jellegű, akkreditált, két éves, nappali tagozatos egyetemi diplomát biztosító felkészítése.
- Lehetőség nyílik rendészettudományi területen doktori iskola alapítására, alapozva a meglévő BA és MA szakokra. Kedvezőek a feltételek PhD felkészítés akkreditálására, indítására. Önálló rendvédelmi tudományos képzéssel, doktori iskolával rendelkezik a prágai és a pozsonyi tanintézet. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem 2012. 01.01-es létrejöttével, mivel az egyetemen doktori iskola van, nálunk is pozitívak a kilátások.

1. sz. melléklet:

A rendvédelmi hallgatók létszáma a berlini főiskolán, (2010):

Hallgató összesen	Férfi	Nő	Külföldi
1063	625	438	8

Szak szerint	Összesen	Férfi	Nő	Külföldi
Kifutó főiskolai r.	154	111	43	7
BA rendőr	121	71	50	0
BA biztonsági	788	443	345	1

2. sz. melléklet:

Jelentkezés főiskolai képzésre Brandenburg Tartomány rendőrtiszti főiskoláján:

Év	Jelentkezők száma	Felvettek száma	Férfi	Nő
1991	425	50	42	8
1992	16	11	10	1
1993	659	138	82	56
1994	536	198	138	60
1995	1073	150	89	61
1996	991	150	84	66
1997	1130	161	83	78
1998	1826	150	98	52
1999	1571	100	61	39
2000	2416	104	78	26
2001	1655	100	55	45
2002	1615	100	56	44
2003	1491	95	60	35
2004	2550	100	71	29
2005	2960	-	-	-
2006	-	55	36	19
2007	3011	95	71	24
2008	2472	100	63	37
2009	2340	101	69	32
2010	2066	51	40	11
2011	2539	100		

3. sz. melléklet:

A hölgyek aránya a Rendőrtiszti Főiskolán a rendőri szakirányokon nappali képzésen a 2009/2010. tanévben:

	Férfi	Nő	Összesen
1. évfolyam	72	34, 32%	106
2. évfolyam	54	30, 35%	84
3. évfolyam	53	45, 45%	98
Összesen	179	109, 37%	288

4. sz. melléklet:

A három tantárgycsoport a Rendőrtiszti Főiskola bünygyi szakirány oktatásában

Jogtudomány, általános ismeretek, szakmai ismeretek

Büntetőeljárás jog	84 tanóra 8 kr.	Pedagógia	28 tanóra	Vezetés elm.	42 tanóra
Büntetőjog	168, 14 kr.	Pszichológia	70, 8 kr.	Kriminalisztika	336
Közigazgatási jog	84, 8 kr.	Számítástechnika	70, 5 kr.	Kriminológia	70
Polgári jog	28, 3 kr.	Etika	28, 3 kr.	Testnevelés	140
Nemzetközi és eu. jog	56, 6 kr.	Politológia	28, 3 kr.	Intézkedéstaktika	126
Bevezetés a jogtudományba	28 3 kr.	Szociológia	28, 3 kr.	Bünygyi szolg.	182
Magyar alkotmányjog	84, 7 kr.	Közgazdaságtan	14, 1 kr.	Gazdaságvédelem	56
		Idegen nyelv	210, 9 kr.	Igazgatásrendészet	28
		Kommunikáció	28, 2 kr.	Határrendészet	28
				Közlekedés, közrendvédelem	28
				Egyebek	98
				Szakmai gyakorlat	390
Összesen	532 tanóra, 21 % 49 kr., 27%		504 tanóra 20 % 34 kr. 19 %		1524 tanóra 59% 97 kr. 54%

5. sz. melléklet:

Tantárgy csoportosítás az RTF büntügyi szakirány nappali képzésén

	Óraszám	Százalék	Kreditszám	Százalék
Jogi	532	21%	49	27%
Általános ismereti	504	20%	34	19%
Szakmai	1524	59%	97	54%
Összesen	2560		180	

6. sz. melléklet:

A jogtudományi tantárgyak aránya

	Budapest	Berlin	Prága	Pozsony
Össz óra	2560	3336		2152
Jogi órák	532	558		776
Százalék	21%	17%		36%
Kreditpont	49	29,5	52	61
Százalék	27%	16%	29%	34%

7. sz. melléklet:

Tantárgycsoportok a főiskolákon tanórákban

	Budapest	Berlin	Prága	Pozsony
Jogtudomány	532, 21%	558, 17%	29% (*)	776, 36%
Általános ismeretek	504, 20%	304, 9%	16% (*)	312, 15%
Szakmai ismeretek	1524, 59%	2474, 74%	55% (*)	1064, 49%
Összesen	2560	3336		2152

(*) Kreditpontok alapján

8. sz. melléklet:

Kriminológia és kriminalisztika (óraszám és kredit)

	Budapest	Pozsony	Berlin	Prága
Kriminalisztika	336/ 17 kr.	168/ 14 kr.	398/ 27,5kr.	300/ 22 kr.
Kriminológia	70/ 5 kr.	48/ 4 kr.	173/ 10 kr.	75/ 11 kr.

Felhasznált irodalom:

- www.akademiapz.sk, a Szlovák Rendőr Testületi Akadémia honlapja.
- Studijná príručka, Akademický rok 2010/2011, szlovák nyelvű tanulmányi szabályzat a 2010/2011 tanulmányi évre.
- www.hwr-berlin.de, a Berlieni Gazdasági és Jogi Főiskola honlapja, Hochschule für Wirtschaft und Recht Berlin.
- Tanterv, „Studienführer für Bachelorstudiengang „gehobener Polizeivollzugsdienst“ (Pol B.A.), 2011.03.16, szám nélkül, Berlin.
- www.berlin.de/polizei, a berlini rendőrség honlapja.
- www.polac.cz, a Cseh Rendőr Akadémia honlapja, Tanulmányi és Vizsgaszabályzata.
- The Police Academy of the Czech Republic in Prague, a tanintézet nyilvántartási szám nélküli kiadványa, 2010.
- Hallgatói Tájékoztató, 2009/2010. tanév, Rendőrtiszt Főiskola. Benne Tanulmányi és Vizsgaszabályzat.